

i u njih uliti neki od antiseptika (5% pentahlorofenol ili 4% rastvor Na-fluorid). Smatra se da je 5 litara antiseptika na 3 dužna metra šanca dovoljno da za duže vreme zatruje zemljište i spreči prodiranje gljiva u zgradu preko drvenih osnova. Pentahlorofenol je aktivan i prema termitima. Zatrovavanje se ne sme vršiti u blizini bunara i pojila za stoku.

ZAŠTITA MOSTOVSKJE GRAĐE

Stubovi-nosači (šipovi). Ovaj materijal koji služi bilo za konstrukcije mostova ili za druge konstrukcije u vodi, izložen je trulenju neposredno iznad vode, gde je pristup vazduha i sadržaj vlage povoljan za procese truleži. Deo nosača koji je stalno potopljen u vodu nije izložen dekompoziciji. U slanim vodama proces truljenja nije tako intenzivan, mada i u njima ima spore dekompozicije⁽⁶⁾.

Zaštita drveta kreozotom u nivou vode, odnosno u zoni osciliranja nivoa vode, može doprineti produžetku trajnosti šipova. U praksi se vrši potpuna impregnacija ove građe.

Zaštita gornjeg dela nosača (glave), koja se spaja sa drugom konstrukcijom, mora se savesno izvršiti. Za ovu svrhu pogodan je Hartmanov postupak.

Ostala građa. Grede-nosači moraju biti impregnisani pod pritiskom najefikasnijim antiseptikom (kreozotom). Drvo za ograde mostova ili za patos mora se zaštititi sredstvom koje ne prlja, kao što je 5% pentahlorofenol. Za pešačke patose dolazi u obzir i 5% Cu-naftenat. Prilikom izrade mostova sve otvorene površine, nastale prerezivanjem ili tesanjem, natapaju se kreozotom ili jakim koncentracijama drugih sredstava. Treba insistirati takođe na ubrizgavanju antiseptika u šupljine gde su prodrli ekseri i gvozdeni okovi, pošto zbog zadržavanja vlage drvo na tim mestima lakše truli.

ZAŠTITA DRVETA ZA RAZNU DRUGU UPOTREBU

Drvo za vozila. Drvene konstrukcije vozila gradskog saobraćaja (tramvaja, trolejbusa i autobusa), kao i drugih vozila, usled mehaničkih sila bivaju oštećivana, a naročito patosi, vrata, stepeništa i bokovi. Ako je drvo uz to vlažno, nastaju procesi truleži koji dovode do zamene delova. Kao nepovoljna strana ističe se ⁽³⁹⁾ pranje vozila šmrkovima, pri čemu se voda i prljavština nagomilava u spojevima i rešetkastim delovima; pored toga nagomilava se vlaga u prozorskim šupljinama tokom hladnog vremena. Trulež nastaje najpre oko spojeva drvenih delova.

Razarači drveta u vozilima verovatno da su brojniji nego što su zabeleženi u literaturi. U gradskim vozilima navodi se kao najčešći saprofit *Polyporus versicolor*⁽³⁹⁾, od koga infekcije nastaju posle ugradnje; *Lenzites striata*, *Polyporus sanguineus* i *Trametes versatilis* su saprofiti u vozilima toplih krajeva⁽⁹⁶⁾. *Stereum hirsutum* i *Schizophyllum commune* mogu se razviti u hrastovoj i brestovoj beljici, ugrađenoj u zaprežna kola, ali je verovatno da ova trulež započinje još ranije.

Hemijska zaštita građe za vozila može biti dvojaka: pod pritiskom i bez pritiska. Pri izboru metoda konzervisanja treba voditi računa da delovi izloženi većoj vlazi i mehaničkom trošenju budu impregnisani pod